

Oto Hudec: *Žirafa*, okolo 1991 (vek 10 r.), majetok autora, foto: Ema Lančaričová

ČÍM CHCEŠ BYŤ? UMELEC?

Detská tvorba umelcov v Kunsthalle Bratislava

Máte doma odloženú kresbu z detstva? To je otázka, ktorú sme položili niekoľkým desiatkam umelcov rôznych generácií — výsledkom je aktuálna výstava detskej tvorby 26 umelcov a umelkýň, väčšinou zverejnených po prvýkrát.

Otvorenie: 22. 7. 2021 | 17:00 — 20:00

Kurátorky: Daniela Čarná, Lucia Kotvanová

Trvanie: 23. 7. — 19. 9. 2021

Miesto: Kunsthalle LAB

Zastúpení umelci a umelkyne:

Peter BARÉNYI, Maria BARTUSZOVÁ, András CSÉFALVAY, Ladislav ČARNÝ, Radovan ČEREVKA, Ľubomír ĎURČEK, Pavlína FICHTA-ČIERNA, Květa FULIEROVÁ, Daniel FISCHER, Juraj GÁBOR, Oto HUDEC, Jana KAPELOVÁ, Daniela KRAJČOVÁ, Otis LAUBERT, Zorka LEDNÁROVÁ, Stano MASÁR, Ladislav MEDNYÁNSZKY, Michal MORAVČÍK, Svätopluk MIKYTA, Ilona NÉMETH, Vladimír POPOVIČ, Peter RÓNAI, Veronika RÓNAIOVÁ, Rudolf SIKORA, Viliam SLAMINKA, Emöke VARGOVÁ

Detskej tvorivosti sa v každej rodine pripisoval iný význam, ovplyvnený dobou či rodinnou situáciou. Či sa práce z detstva u konkrétneho umelca zachovali súvisí s tým, ako často sa rodina sťahovala, so spôsobom, akým k nej rodičia pristupovali, aj ako ich vníma samotný autor. Znáмым príkladom je Paul Klee, ktorý svoje detské práce zaradil do súpisu diel a na tvorivosť detí sa odvolával ako umelec, pedagóg Bauhausu a rodič, ktorý podporoval tvorivosť syna Félixa. Klee nebol prvým, kto v histórii umenia odkazoval na detskú tvorbu, ale ako jeden z prvých s ňou pracoval ako s priamym a serióznym zdrojom inšpirácie.

U nás detskú tvorivosť podporovali napríklad Ľudovít Fulla s Mikulášom Galandom, ktorí viedli detské kurzy na Škole umeleckých remesiel (1928 – 1939), neskôr Rudolf Fila či umelci tzv. neoficiálnej scény, ktorí v 70. – 80. r. 20. storočia pôsobili ako progresívni učitelia na základných umeleckých školách (D. Fischer, M. Mudroch, L. Čarný, I. Minárik). Niektorí z nich zapájali detskú tvorivosť do participatívnych projektov (Ľ. Ďurček, J. Koller, D. Tóth), tvorili spolu s vlastnými deťmi (R. Fila, R. Sikora, V. Kordoš, R. Ondak, E. Binder a i.), či reagovali na anonymnú detskú tvorbu.

"Detstvo je široký a mnohvrstevný pojem zahrňajúci vek do pätnástich rokov. Preto aj materiál ukrytý pod termínom „detská tvorba“ je rôznorodý. Dá sa pomocne rozčleniť podľa vývinových štádií, okolností vzniku, či zobrazovaných tém, spontánnych aj zadaných v školskom prostredí. Nájdeme v nich spontaneitu a autentickosť, v neskoršom veku náznakov nastupujúcich stereotypov aj predznamenanie profesionálneho rastu či objavovanie vlastného vizuálneho jazyka. Keď sa zaujímate o detstvo umelca, nahliadame naň „ex post“, s vedomím toho, čo na umeleckej scéne dosiahol." hovorí Daniela Čarná, spoluautorka a kurátorka projektu.

Nie je bez zaujímavosti, ak sa nám podarí nájsť vzťah k neskoršej profesionálnej tvorbe umelca.

Spomeňme napríklad Vladimíra Popoviča, ktorý vzťah k papieru charakteristický pre jeho tvorbu krkváží a koláží s papierovými lodičkami, získal v detstve, keď rodičia-obchodníci pokryli zem papierom, aby sa deti zabavili kým boli v práci. U Veroniky Rónaiovej nájdeme obrazy s nádychom lyrickej melanchólie, u Petra Rónaia precíznosť práce s materiálom, na detských kresbách Stana Masára piktogramy nemocnice a zákazu rybolovu, u Adrása Cséfalvaya maľby dinosaurov. Svätopluk Mikyta si v tínedžerských rokoch začal kresliť denník a Jana Kapelová napísala poviedku o frustrovanom autobusárovi, Oto Hudec v detstve realizoval nástennú maľbu na stenu školy, Daniela Krajčová kreslila žánrové scény.

"Medzi výtvarníkmi sa mnohí už v detstve vyjadrovali jazykom umenia, objavovali jeho možnosti a snívali o povolani umelca. Viacerí však mali v pláne venovať sa inej profesii, napríklad vede alebo hudbe, či zamestnaniam ako je veterinárka, smetiari, kadernička, zmrzlinárka, paleontológ, kňaz či baleták. Väčšinou nachádzali podporu v rodine, ale niektorí museli o svoje povolanie bojovať a na umeleckú školu sa hlásiť tajne či opakovane. Viacerí z nich sú aktívnymi pedagógmi a s detskou tvorivosťou sami spolupracujú." vysvetľuje Lucia Kotvanová, spoluautorka a kurátorka projektu.

Obdobie umeleckých prvopočiatkov ponúka viaceré doposiaľ neobjavené témy a stojí za to im venovať pozornosť. Detské práce umelcov vznikali často s podporou dospelých, ale niekedy aj bez nej. Ukazujú na význam rozvoja tvorivosti v detskom veku, ktorá môže a nemusí naštartovať neskoršiu dráhu budúcich umelcov. Nestradí sa však ani mimo sveta umenia, pretože podpora každodennej tvorivosti v jej rôznych podobách a odtieňoch má v živote dôležité miesto a podporovať ju sa rozhodne oplatí.

K výstave sa pripravuje vydanie rovnomennej publikácie s rozhovormi o detstve umelcov a jej súčasťou budú aj workshopy a prednášky s témou podpory tvorivosti.

Viac informácií nájdete na našej stránke:

kunsthallebratislava.sk/event/cim-chces-byt-umelec-detska-tvorba-umelcov

Kontakt pre médiá:

Lila Rose | PR a fundraising manžérka

lila.rose@kunsthallebratislava.sk | 0918 817 126